

Aan: Het College van Burgemeesters en Wethouders van de gemeente Nederweert
Postbus 2728
6030 AA Nederweert
Ook verzonden per e-mail aan info@nederweert.nl

Nederweert: 29 november 2024
Onderwerp: Zienswijze op het ontwerp Programma Luchtkwaliteit

Geachte dames en heren,

Stichting Natuurlijk Platform en Stichting Groen Weert eo brengen hierbij een zienswijze naar voren betreffende het door u ter inzage gelegde ontwerp Programma Luchtkwaliteit. Dit ontwerp Programma Luchtkwaliteit (hierna: ontwerpprogramma) ligt, blijkens uw bekendmaking in het Gemeenteblad van de gemeente Nederweert van 30 oktober 2024 Nr. 457773, vanaf 31 oktober tot en met 11 december 2024 ter inzage.

Wij vinden het bemoedigend dat u aangeeft dat u de luchtkwaliteit wil verbeteren. Toch hebben Natuurlijk Platform en Groen Weert bezwaren tegen het genoemde plan en vinden ze de door u getroffen maatregelen niet voldoende. Daarom ontvangt u deze zienswijze.

De zienswijze is de volgende:

1. Bijna 500 woningen in onaanvaardbare stank; toch geen urgentie in ontwerpprogramma

In de inleiding van het ontwerpprogramma (pagina 3) wordt vermeld dat er momenteel bijna 500 woningen zich in een niet aanvaardbaar woon- en leefklimaat bevinden vanwege overmatige geurbelasting (lees: stank). Deze geuroverlast komt door de vele intensieve veehouderijen in Nederweert. Met interesse hebben we de afgelopen jaren de raadsvergaderingen van gemeente Nederweert gevolgd. Wanneer er tijdens deze vergaderingen werd gesproken over de geurproblematiek, werd er standaard verwezen naar het Programma Luchtkwaliteit. Met dit programma zou niet alleen het fijnstofprobleem worden opgelost, maar ook de geurproblematiek zou worden aangepakt.

Nu schetst het onze verbazing dat het programma Luchtkwaliteit geen enkele meetbare doelstelling bevat met betrekking tot de geurproblematiek. We begrijpen dat enkele rijksmaatregelen, die u faciliteert in het ontwerpprogramma, ervoor kunnen zorgen dat de geuroverlast op sommige plaatsen vermindert. Immers als een veehouder op een bepaalde plaats stopt, door gebruik te maken van één van de stoppersregelingen, dan zullen de geurproblemen rondom die ene veehouderij afnemen. In het ontwerpprogramma zit echter geen enkel mechanisme of doelstelling waardoor u actief geurknelpunten gaat oplossen of monitoren.

Wij vragen u daarom om:

- a. Als doelstelling op te nemen dat er in 2030 geen woningen of andere geurgevoelige objecten meer zijn met een achtergrondgeurbelasting van meer dan 10 Ou/e binnen de bebouwde kom en meer dan 20 OU/e buiten de bebouwde kom.
- b. Als doelstelling op te nemen dat er in 2040 geen woningen of andere geurgevoelige objecten meer zijn met een achtergrondgeurbelasting van meer dan 5 Ou/e binnen de bebouwde kom en meer dan 10 OU/e buiten de bebouwde kom.
- c. Bij het afgeven van omgevingsvergunningen aan veehouderijen als extra toetsingsvoorwaarde op te nemen dat de voorgroundgeurbelasting van de betreffende veehouderij in de nieuwe vergunde situatie niet hoger mag zijn dan 5 OU/e binnen de bebouwde kom en 10 OU/e buiten de bebouwde kom.

We merken hierbij op dat de onder c bovengenoemde grenswaarden nog steeds aan de hoge kant zijn. Immers is de gezondheidkundige advieswaarde van de GGD dat de achtergrondgeurbelasting niet hoger zou moeten zijn dan 5 Ou/e binnen de bebouwde kom en 10 Ou/e buiten de bebouwde kom. We begrijpen echter dat het voor de gemeente lastiger is om bij vergunningverlening te toetsen op achtergrondgeurbelasting. Ons voorstel is een goede en uitvoerbare stap om toe te werken naar de doelstelling genoemd onder a.

Tabel 3.2. Hinderpercentages en achtergrond geurbelasting volgens de systematiek van de Wgv en de gezondheidkundige advieswaarde van de GGD (november 2015).

Achtergrondbelasting		
Geurhinder percentage	Handreiking bij de Wgv op basis van PRA	Gezondheidskundige advieswaarde GGD
12%	10 Ou	5 Ou
20%	20 Ou	10 Ou

Figuur 1: Tabel uit Evaluatie Geur en Veehouderij 2019 - Nederweert

2. Doelstellingen zijn niet ambitieus: zo slecht als dat het mag

Op pagina 6 van het ontwerpprogramma staat: "Om zo effectief mogelijk de luchtkwaliteit in gemeente Nederweert te verbeteren, is gekozen om een combinatie van maatregelen uit de scenario's 'autonome ontwikkeling' en 'stap verder' uit te voeren. Deze keuze is afhankelijk geweest van de bijdrage aan het behalen van de huidige grenswaarden en de grenswaarden in 2030, de wettelijke plichtmatigheid van een bepaalde maatregel en de kosten die een maatregel met zich meebrengt".

Het doel is dus om toe te werken naar de situatie 'zo slecht als dat het mag (in 2030)' in plaats van naar 'zo goed als dat het kan'. Niet de gezondheid van inwoners is leidend, maar de kosten en de maximale ontwikkelruimte die nog geboden kan worden aan ondernemers binnen de dan geldende normen!

Gelukkig zijn de Europese grenswaarden in 2030 scherper dan de huidige wettelijke normen, maar het feit blijft dat deze grenswaarden nog steeds ver afwijken van de huidige WHO normen voor fijnstof (zie onderstaande figuur).

Wij vragen u daarom om:

In het programma luchtkwaliteit een inspanningsverplichting op te nemen om de WHO adviesnormen van 2021 te behalen in 2040.

		<u>Huidige wettelijke normen (Nederland)</u>	<u>Aanscherpte Europese grenswaarde 2030 NO2, PM10, PM2,5 in de buitenlucht</u>	<u>WHO advieswaarde 2021</u>
Fijnstof PM 10	Jaar gemiddelde	40 µg/m ³	20 µg/m ³	15 µg/m ³
	Dag gemiddelde	50 µg/m ³ (max. 35/jaar overschrijden)	45 µg/m ³ (max 18/jaar overschrijden)	45 µg/m ³ (max. 3 – 4/jaar overschrijden)
Fijnstof PM 2,5	Jaar gemiddelde	25 µg/m ³	10 µg/m ³	5 µg/m ³
	Dag gemiddelde	niet vastgesteld	25 µg/m ³ (max 18/jaar overschrijden)	15 µg/m ³ (max. 3 – 4/jaar overschrijden)
Stikstofdioxide (NO2)	Jaar gemiddelde	40 µg/m ³	20 µg/m ³	10 µg/m ³
	Dag gemiddelde	niet vastgesteld	50 µg/m ³ (max 18/jaar overschrijden)	25 µg/m ³
	Uur gemiddelde	200 µg/m ³ (max.18keer /jaar overschrijden)	200 µg/m ³ (max 3/jaar overschrijden)	200 µg/m ³

Figuur 2: Overzicht normen volgens huidige Nederlandse wetgeving, Europese normen 2030 en de WHO advieswaarden die op dit moment gelden

3. Houtstook op basis van stookwijzer

Bij de maatregelen die niet worden ingevoerd staat onder andere het houtstookverbod. Er wordt ook geen stookverbod op basis van de stookwijzer ingevoerd. Als argument hiervoor schrijft u op pagina 10 van het ontwerpprogramma: *“Een stookverbod op basis van de stookwijzer van het RIVM is echter ook mogelijk. Dit is al door meerdere gemeenten in Nederland ingevoerd en blijkt een goed uitvoerbare maatregel. Hoewel het effect op de emissies van PM2,5 significant is, is het invoeren van deze maatregel in dit stadium niet noodzakelijk. De wettelijke grenswaarden voor PM2,5 in gemeente Nederweert zijn namelijk al in zicht.”* Het argument om geen houtstookverbod op basis van de stookwijzer in te voeren is dus dat het niet persé hoeft.

Gezien de enorme impact die een ‘stoker’ in een wijk kan hebben op de buurt, begrijpen we niet waarom u hier niet serieus naar kijkt. Mensen die namelijk in de rook van een houtstoker zitten komen wel ruim boven de norm van de dagoverschrijdingen; dit komt echter nergens in officiële metingen terug omdat deze locaties veelal niet als toetspunt worden meegenomen in het Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit (CIMLK). Immers: om te bepalen of er aan de daggemiddelde fijnstofcriteria wordt voldaan, wordt er slechts gekeken naar enkele toetspunten per gemeente. Daarnaast is het maar de vraag of het CIMLK de effecten van een individuele houtstoker in haar berekeningen überhaupt kan meenemen, omdat houtstook niet meldings/vergunningplichtig is. Met andere woorden: hoe kan de voorgrond fijnstofbelasting van een houtstoker worden meegenomen in de cijfers als men niet weet waar de houtstoker zich bevindt? Zo kan de indruk ontstaan dat de wettelijke grenswaarden voor de gemeente als geheel niet worden overschreden, terwijl lokale overschrijdingen (die net zo schadelijk zijn) niet goed in beeld komen.

Wij begrijpen dat mensen graag de vrijheid hebben om een houtkachel te stoken. Deze vrijheid zou echter begrensd moeten worden, indien het de gezondheid van omwonenden buitenproportioneel schaadt en dat is het geval als er wordt gestookt terwijl de stookwijzer aangeeft dat het niet verantwoord is.

Wij vragen u daarom om:

- a. Een stookverbod op basis van de stookwijzer in te voeren voor de woonkernen.
- b. Voor voldoende handhaving te zorgen zodat het stookverbod wordt nageleefd.

4. Aanscherping uitstootnormen pluimveestallen niet opvullen met extra dieren

Op pagina 7 van het ontwerpprogramma staat onder het kopje: 'Aanscherping uitstootnormen fijnstof pluimveestallen' het volgende geschreven: *"Een landelijke aanscherping schrijft voor dat pluimveehouders in 2030 50% minder fijnstof mogen uitstoten ten opzichte van een systeem zonder fijnstof reducerende maatregelen"*. Deze zin is onduidelijk. Er lijkt te staan dat pluimveehouders het stalsysteem zodanig moeten aanpassen dat er 50% minder fijnstof mag worden uitgestoten. Maar stalsystemen zeggen iets over de emissiecijfers van één dier dat in zo'n stal zit.

Wij vragen u daarom om:

Expliciet in het programma luchtkwaliteit op te nemen dat uitstootwinst per dier, die wordt gerealiseerd door de landelijke aanscherping van de uitstootnormen in de pluimveesector, niet gebuikt mag worden om het aantal dieren te vergroten. De verplichte vermindering van uitstoot door betere staltechnieken moet dus ten gunste komen van de leefomgeving en mag niet worden opgevuld door meer dieren te gaan houden.

5. Nieuwe industriële vergunningen scherp vergunnen

U kiest er vooralsnog voor om de huidige vergunningen van de grootste uitstoters in de industrie niet aan te scherpen vanwege de onzekerheden die bij deze maatregel horen. Dat is wellicht een begrijpelijke keuze. Het is minder begrijpelijk dat u nu niet vastlegt dat er bij toekomstige vergunningen scherp wordt vergund.

Wij vragen u daarom om:

In het programma luchtkwaliteit vast te leggen dat bij wijzigingen op bestaande bedrijventerreinen en voor het beoogde nieuwe bedrijventerrein geldt dat op het gebied van fijnstof PM₁₀ en PM_{2,5} "scherp wordt vergund". Dat houdt in dat bij vergunningverlening grenswaarden voor emissies naar de lucht worden voorgeschreven, die zich zo dicht mogelijk aan de onderkant van de BBT-range bevinden met het oog op de bescherming van gezondheid en milieu¹.

6. Voorkomen van normopvulling: stel strengere omgevingswaarden vast voor geur en fijnstof

Om te voorkomen dat luchtkwaliteitswinst (zowel op het gebied van fijnstof als op het gebied van geur) vanwege een stoppend bedrijf/ingetrokken vergunning op de ene plek teniet wordt gedaan door bedrijfsuitbreiding op een andere plek, zou u strengere omgevingswaarden moeten vaststellen.

Wij vragen u om:

- a. Voor nieuwe agrarische vergunningen op te nemen dat voor PM₁₀ en PM_{2,5}, vooruitlopend op de voorziene ingangsdatum van de aangescherpte grenswaarde (2030), al per 1 juni 2025 uitgegaan wordt van die nieuwe grenswaarde.
- b. Zoals (aangegeven in paragraaf 1) bij het afgeven van omgevingsvergunningen aan veehouderijen voor geur als extra toetsingsvoorwaarde op te nemen dat de voorgrondbelasting van de betreffende veehouderij in de nieuwe vergunde situatie niet hoger mag zijn dan 5 OU/e binnen de bebouwde kom en 10 OU/e buiten de bebouwde kom. (zie hierover ook onderdeel 1.c)

7. Intrekkingsbeleid: latente ruimte blijft ongemoeid

Zoals we in onze zienswijze over de Beleidsregel intrekken omgevingsvergunningen (hierna: intrekkingsbeleid) al hebben aangegeven, hebben wij serieuze bedenkingen over de effectiviteit van het intrekkingsbeleid als maatregel om de luchtkwaliteit te verbeteren. Destijds hebben we

¹ Zie o.a. Modeltekst VHT-Beleid: <https://www.omgevingsweb.nl/wp-content/uploads/po-assets/710581.pdf>

aangegeven dat intrekingsbeleid samen zou moeten gaan met maatregelen die normopvulling tegen gaan. Daarnaast zou intrekingsbeleid m.b.t. een slapende vergunning samen moeten gaan met een wijziging in het bestemmingsplan, zodat er niet direct na intrekking weer een aanvraag voor een nieuwe omgevingsvergunning voor een intensieve veehouderij moet worden goedgekeurd.

In het ontwerpprogramma kiest u ervoor om slechts een gedeelte het intrekingsbeleid uit te voeren. U gaat vooralsnog alleen slapende vergunningen intrekken en u laat latente vergunningen ongemoeid. Deze keuze is -als de doelstelling is om luchtkwaliteit te verbeteren- een hele vreemde.

Immers: een slapende vergunning zal minder snel worden opgevuld dan een latente vergunning. Een onderneming die al jaren lang stil ligt, zal minder snel weer opstarten dan dat een lopende onderneming een extra stal bij bouwt om zijn latente vergunning op te vullen. Sterker nog: door slapende vergunningen in te trekken en latente vergunningen in stand te houden is de kans dat de latente vergunningen worden opgevuld alleen maar groter geworden omdat er meer papieren milieuruimte vrij komt. Papieren geur en fijnstof wordt dan werkelijke geur en fijnstof.

Wij vragen u daarom om:

- a. Het intrekingsbeleid zowel voor slapende als voor latente vergunningen uit te voeren én tegelijkertijd onze voorgestelde maatregelen onder punt 6 uit te voeren, én
- b. in geval het de intrekking van een slapende vergunning betreft, de functieaanduiding in het bestemmingsplan te wijzigen, waardoor de intensieve veehouderij niet kan worden opgestart zonder wijziging van het bestemmingsplan.

8. Interimbeleid Veehouderij helpt slechts een beetje in slechts enkele gevallen

Op pagina 8 staat: *“In het Interimbeleid Veehouderij dat op 4 juni 2024 is vastgesteld, zijn de eerste stappen gezet richting een afname van de geur- en fijnstofemissie door veehouderijen. Veehouderijen mogen niet meer uitbreiden, tenzij ze 20% geur en 30% fijnstof reduceren. Melkveehouderijen zijn hierin uitgezonderd.”*

Deze voorstelling van zaken is niet volledig. Het interimbeleid geldt alleen voor uitbreidingen waarvoor een aanpassing in het bestemmingsplan moet worden gemaakt (bijvoorbeeld bij bouwblokvergrotingen). Voor het merendeel van mogelijke uitbreidingen in Nederweert geldt dat niet, omdat bouwblokken zeer ruim zijn gedefinieerd en de meeste veehouderijen nog ruimte hebben binnen het bouwblok om uit te breiden! Dan wordt dus niets gereduceerd aan geur en/of fijnstof.

Wij vragen u daarom om:

- a. In het Programma Luchtkwaliteit op te nemen dat er geen omgevingsvergunningen voor uitbreidingen van veehouderijen worden verleend tenzij er 20% geur en 30% fijnstof wordt gereduceerd.

9. Evaluatie, Monitoring en bijsturing: Wat, Wie, Hoe en Wanneer

U geeft in het ontwerpprogramma op pagina 22 aan dat de evaluatie en monitoring wordt gedaan door middel van het Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit (CIMLK). Dat wil dus zeggen dat de evaluatie alleen is gericht op fijnstof.

Enkele opmerkingen hierover:

- Zoals we in paragraaf 3 hebben aangegeven is dit instrument niet geschikt om voorgrondbelasting van bijvoorbeeld houtstook goed te monitoren.

- Het CIMLK richt zich niet op geur. Geur wordt in het Programma Luchtkwaliteit dus niet in de Evaluatie en Monitoring meegenomen. Dat is voor de 500 woningen die nu met onaanvaardbare geuroverlast kampen onaanvaardbaar.
- Het CIMLK is -zover wij weten- niet actueel. Zo worden de gegevens van de veehouderijen slechts éénmaal per jaar geactualiseerd. De cijfers van 2024 zien we op zijn vroegst medio 2025. Het CIMLK is een prima instrument om op langere termijn de trend in de gaten te houden, maar bij een kortlopend programma (het programma Luchtkwaliteit eindigt ultimo 2027) zou u daarnaast ieder half jaar middels kengetallen inzicht moeten geven in hetgeen het programma bereikt en nalaat. U zou daarbij een prognose moeten geven van waar u denkt te staan op ieder meetpunt.

Hiermee samenhangend merken we op dat de paragraaf Evaluatie en Monitoring weinig concreet en op geen enkele manier dwingend of richtinggevend is. U schrijft op pagina 22: *“Door ieder jaar een update te geven, verkrijgt gemeente Nederweert een goed beeld of we op de juiste weg zijn. Het achterblijven van voldoende luchtkwaliteitswinst kan leiden tot politieke keuzes om aanvullende maatregelen te treffen. Dit kunnen maatregelen zijn waarvan op dit moment is gekozen ze niet uit te voeren, maar dit kunnen ook andere maatregelen zijn.”*

Wij vragen u daarom om:

- a. Achtergrond geurbelasting van woningen halfjaarlijks te monitoren.
- b. Een aanspreekpunt te creëren waar bewoners overlast van houtstook kunnen melden en dat deze meldingen geanonimiseerd openbaar worden gemaakt en in de raadsvergadering worden toegelicht.
- c. Een tijdschema in het programma luchtkwaliteit op te nemen waarin u aangeeft wat uw tussendoelstellingen zijn op bepaalde kengetallen om voor een schonere en gezondere lucht in Nederweert te zorgen. Indien deze tussendoelstellingen niet worden gehaald komt het college met een voorstel met noodzakelijke additionele voorwaarden.

Afsluiting

Gelet op het voorgaande verzoeken wij u bij dezen om onze zienswijze in overweging te nemen en de ontwerp Programma Luchtkwaliteit daarop aan te passen.